

Benko, I., Lorger, M., Prskalo, I. (2018). Individualizacija rada u primarnoj edukaciji. *Napredak. Časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu. Vol. 159 (4)* 421 – 432.

Individualizacija rada u primarnoj edukaciji

Sažetak: Cilj rada bio je identificirati i praktično interpretirati latentnu strukturu faktora koji opisuju pojam individualizacije u primarnoj edukaciji. U skladu s ciljem na uzorku od 90 učitelja primarne edukacije iz Zagreba i zagrebačke županije primijenjen je modificirani anonimni anketni upitnik koji se sastoji od deset čestica koje opisuju važne elemente koji pridonose individualizaciji rada. Rezultati istraživanja pokazali su kako učitelji primarnog obrazovanja u ovom uzorku poznaju pojam individualizacije rada i znaju ga definirati (68%). Korištenjem faktorske analize uz Gutman – Kaiser kriterij izlučena su tri faktora koji definiraju pojam individualizacije rada i to: faktor homogeniziranih odjeljenja i diferenciranih zadataka (33,48), faktor dostupnosti prostora za vježbanje i uključenosti učenika u druge organizacijske oblike rada (15,16) i faktor materijalnih uvjeta rada, dodatnih zadataka i dijagnostike stanja (12,02). Dobiveni rezultati ukazuju da su navedeni čimbenici najvažniji za provedbu individualiziranog oblika rada kod učitelja primarnog obrazovanja.

Ključne riječi: individualizacija, učitelji primarne edukacije, faktori individualizacije

Individualized teaching in primary education

Abstract: The aim of the paper was to identify and interpret the latent structure of the factors that describe the notion of individualization in primary education. In line with the aim, a modified, anonymous questionnaire consisting of ten items describing important elements that contribute to individualized work was administered with 90 primary school teachers from the city of Zagreb and Zagreb County. Research results showed that primary education teachers in this sample are acquainted with the notion of individualized work and know how to define it (68%). Applying factor analysis with the Gutman - Kaiser criterion, three factors that define the concept of individualization were defined: the factor related to homogenised departments and differentiated tasks (33.48), the factor related to the availability of exercise space and pupils' involvement in other organizational forms of work (15.16) and the factor dealing with material conditions of work, additional tasks and diagnostics of pupils' condition (12.02). The

obtained results indicate that the listed factors are the most important for the implementation of individualized form of teaching in primary education.

Key words: individualization, primary education teachers, individualization factors

Individualizacija rada u primarnoj edukaciji

- 1. Ivana Benko, mag. pr. obrazovanja, Osnovna škola Zapruđe, Zagreb**
- 2. Doc. dr. sc. Marija Lorger, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu**
- 3. Prof. dr.sc. Ivan Prskalo, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu**

Uvod

Individualizacija, prema latinskoj riječi *individuum* (nedjeljiv, pojedini čovjek, pojedinac) označava izdvajanje jedinice prema osobitim svojstvima (Online rječnik, 2018), Markovac (2001) napominje da pojam *individualne razlike* označava različitosti između članova unutar neke skupine koje se mogu prepoznati u jednom svojstvu ili karakteristici. S kineziološkog stajališta Findak (1999, str. 83) naglašava da individualizacija rada u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi podrazumijeva „maksimalno približavanje programa tjelesnog vježbanja individualnim obilježjima nekog subjekta s unaprijed definiranim ciljevima". Također ističe da je u procesu edukacije zbog većeg broja učenika individualni oblik rada teško provodljiv. Za razliku od sporta ili rekreacije u procesu edukacije individualizirani oblik rada je usmjeren prema zadovoljavanju individualnih potreba učenika (Findak, 1999). Da bi individualizacija rada bila pravilno provedena treba ispuniti temeljni uvjet koji se odnosi na utvrđivanje „aktualnog stanja antropološkog statusa učenika" (Findak, 1999, str. 129) jer bez valjane dijagnoze stanja subjekta nije moguće izvršiti prilagodbu programa vježbanja, ali niti utvrditi njegovo poželjno stanje (Prskalo, Babin, 2010). Istraživanja ukazuju da se uz poznavanje aktualnog stanja antropoloških obilježja, motoričkih postignuća i motoričkih znanja učenika, za uspješno provođenje individualizacije rada naglašava i važnost svrstavanja učenika u homogenizirana odjeljenja i postavljanje diferenciranih zadaća za takva odjeljenja kao i primjena adekvatnih sprava i pomagala tijekom rada (Findak, 2011). Iz isčitavanja literature uočava se da je tema individualizacije rada u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi vrlo interesantna autorima i da je o njoj puno promišljano od provedbe različitih didaktičkih pristupa u individualizaciji i diferencijaciji nastave tjelesne i zdravstvene kulture Kovač i Strel (2010), do razmatranja status individualizacije rada na svim obrazovnim razinama Prskalo, Lorger i Šimović, V. jr. (2010). Trajkovski Višić, Podnar i Mraković (2010) prikazale su primjer prilagođenog programa vježbanja za slučaj nužnog provođenja individualizaciju rada.

Đumlan – Cetin (2016) ukazuje na važnost individualiziranog oblika rada u radu s učenicima s teškoćama u razvoju, a Matušan (2014) kod nekih kroničnih bolesti. S obzirom na navedeno vrlo je važno da učitelji u primarnoj edukaciji budu dobro educirani za provođenje individualiziranog oblika rada i da ga redovito provode. Učitelji trebaju dobro poznavati zakonitosti rasta i razvoja organizma djeteta kako bi kroz program planiranih i pravilno vođenih kinezioloških sadržaja na satovima tjelesne i zdravstvene kulture mogli utjecati na antropološki status, poboljšanje motoričkih postignuća i odgojnih učinaka rada pri čemu je uspostavljanje "zdravog odnosa" između učenika i učitelja koji podrazumijeva uvažavanje potreba svakog učenika i dobne skupine, ključan moment u procesu individualizacije (Findak, Prskalo, Babin, 2011). Stoga je cilj rada bio utvrditi razumijevanje pojma individualizacije rada u primarnoj edukaciji i identificirati latentne konstrukte odgovorne za njeno opisivanje.

Metodologija istraživanja

Uzorak ispitanika

U istraživanju je sudjelovalo 90 učitelja primarne edukacije iz Zagreba i zagrebačke županije koji su dragovoljno popunili anonimni anketni upitnik.

Uzorak varijabli

Kao osnova za izradu anketnog upitnika poslužilo je istraživanje Prskala i Babina (2010). Upitnik je osim općih podataka (spol, stručna sprema i godine staža) sadržavao deset čestica koje su opisivale moguće načine provođenja individualizacije tijekom nastavnog procesa. Prvo pitanje bilo je otvorenog tipa te se odnosilo na definiranje pojma individualizacije. Sadržaji ostalih devet čestica opisivali su čimbenike koji su važni u provođenju individualizacije tijekom održavanja nastave tjelesne i zdravstvene kulture i to kako slijedi:

1. Provjera antropološkog statusa
2. Svrstavanje učenika u homogenizirana odjeljenja
3. Postavljanje diferenciranih zadataka u homogeniziranim odjeljenjima
4. Doprinos materijalnih uvjeta rada
5. Primjena različitih sredstava, sprava i pomagala
6. Važnost materijalnih uvjeta rada za uspostavu individualizacije
7. Učestalost održavanja nastave TZK-e u sportskoj dvorani ili na sportskom igralištu
8. Zadavanje dodatnih zadataka izvan nastave TZK-e
9. Uključenost učenika u druge organizacijske oblike rada

Ispitanici su svoje slaganje sa sadržajem čestice izražavali pomoću Likertove skale od 1 (potpuno neslaganje) do 5 stupnjeva (potpuno slaganje).

Metode obrade podataka

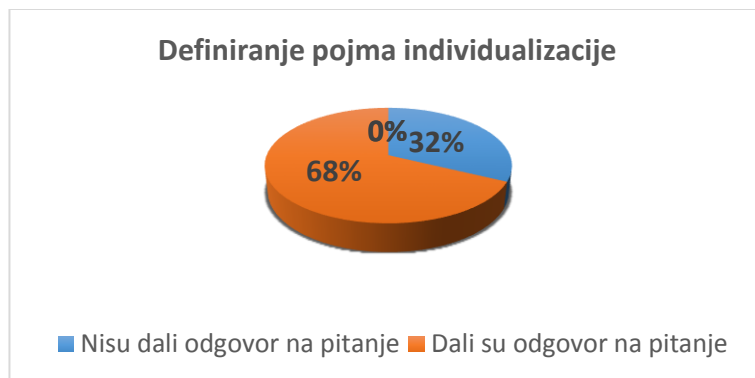
Za potrebe istraživanja izračunati su aritmetička sredina (M), standardna devijacija (SD), minimalan (Min) i maksimalan (Max) rezultat, pouzdanost čestica upitnika izražena Cronbachovim α (alpha) koeficijentom koji procjenjuje internu pouzdanost upitnika ($C\alpha$).

Procjene faktorske valjanosti upitnika provjerena je faktorskom analizom po Guttman – Kaiserovom kriteriju, a dobivene komponente rotirane su oblimin rotacijom.

Rezultati istraživanja obrađeni su u programu IBM SPSS Statistics 23.

Rezultati i rasprava

Prva čestica upitnika bila je otvorenog tipa i dozvoljavala je ispitanicima da definiraju pojam individualizacije i način na koji oni doživljavaju individualizaciju. Rezultati odgovora prikazani su grafički na slici 1.

Slika 1: Grafički prikaz rezultata odgovora na prvu česticu

Od ukupno 90 ispitanika, 61 (68%) razumije pojam individualizacija i zna ga definirati. Od ukupnog uzorka 29 ili (32%) ispitanika nije dalo nikakav odgovor na mogućnost da definiraju pojam individualizacije što je trećina ispitanika i ne može biti zadovoljavajuće stanje (Slika 1). Ipak napredak je uočen u usporedbi s istraživanjem Prskala i Babina (2010) u kojem je od 220 ispitanika (odgojitelja, učitelja i kineziologa) samo 7% učitelja razredne nastave znalo točno definirati pojam individualizacije. Potencijalni razlozi zašto gotovo trećina ispitanika nije odgovorila na pitanje mogu biti neznanje, nezainteresiranost, užurbanost, nesigurnost što može biti posljedica nedovoljne brige o pripremi, organizaciji i realizaciji nastavnog procesa (Findak, 2010) ili nedovoljno vladanje modernim pedagoškim teorijama i nastavnom

tehnologijom (Kovač, Strel, 2010), a veliki problem može predstavljati i nedovoljno provjeravanje stanja učenika prije provođenja programiranja rada koje prema Prskalu, Lorger i Šimoviću, jr., 2010) ne provodi 38 % učitelja, odnosno odgojitelja. Ipak, na temelju ukupnih rezultata može se reći kako većina ispitanika uglavnom razumije i zna definirati pojam individualizacije.

Prikaz deskriptivnih parametara, elemenata pouzdanosti i faktorske strukture čestica upitnika

Tablica 1:
Deskriptivni parametri čestica upitnika

Varijable	M	Min	Max	SD
1. Provjera antropološkog statusa	1,98	1	4	0,60
2. Svrstavanje učenika u homogenizirana odjeljenja	2,66	1	4	0,88
3. Postavljanje diferenciranih zadataka u homogeniziranim odjeljenjima	2,70	1	5	0,95
4. Doprinos materijalnih uvjeta rada	2,58	1	5	0,94
5. Primjena različitih sredstava, sprava i pomagala	3,02	1	5	1,09
6. Važnost materijalnih uvjeta rada za uspostavu individualizacije	4,16	2	5	0,78
7. Učestalost održavanja nastave TZK-e u sportskoj dvorani ili na sportskom igralištu	4,62	2	5	0,63
8. Zadavanje dodatnih zadataka izvan nastave TZK-e	2,19	1	5	1,00
9. Uključenost učenika u druge organizacijske oblike rada	3,52	2	5	0,65

Legenda: aritmetička sredina (M), minimalan rezultat (Min), maksimalan rezultat (Max), standardna devijacija (SD).

Rezultati u tablici 1 prikazuje osjetno variranje vrijednosti aritmetičkih sredina od minimalne (čestica 1) do maksimalne vrijednosti (čestica 7). Vrlo visoke vrijednosti aritmetičkih sredina imaju čestica broj 6 i čestica broj 7 čiji se sadržaji odnose na važnost materijalnih uvjeta rada i učestalost održavanja nastave TZK-e. Visoke vrijednosti ovih čestica ukazuju kako su ispitanicima ovi elementi u procesu edukacije jako važni za provođenje individualiziranog oblika rada. Relativno visoke vrijednosti aritmetičkih sredina imaju čestica broj 5 i čestica broj 9 čiji sadržaji opisuju primjenu različitih sredstava, sprava i pomagala te uključenost učenika u druge organizacijske oblike rada što također ima povoljan učinak na proces individualizacije. Srednje vrijednosti aritmetičkih sredina (2,66 i 2,70) imaju čestica broj 2 čiji se sadržaj odnosi na svrstavanje učenika u homogenizirana odjeljenja i čestica broj 3 i 4 koje potenciraju važnost postavljanja diferenciranih zadataka i doprinosa materijalnih uvjeta rada procesu individualizacije. Bilo bi poželjno da su rezultati čestica koje opisuju neke temeljne uvjete individualiziranog oblika rada kao što su svrstavanje u homogenizirana odjeljenja i

postavljanje diferenciranih zadataka, (Findak,1999) viših vrijednosti za razliku od čestica koje podržavaju dostupnost materijalnih uvjeta rada. Čini se stoga da ova skupina ispitanika jako veže uspjeh provođenja individualiziranog oblika rada uz materijalne uvjete rada zanemarujući djelomično sposobnost i motiviranost učitelja za njegovu organizaciju i provođenje i u slabijim uvjetima rada na što upozorava Findak, (2010). Čestica broj 1 i čestica broj 8 imaju niske vrijednosti aritmetičkih sredina. Njihovi sadržaji odnose se na provjeru antropološkog statusa i zadavanje dodatnih zadataka pa bi na spomenute segmente individualizacije također trebalo obratiti više pozornosti. Vrijednosti standardnih devijacija kreću se od 0,60 do 1,09 što upućuje na relativnu homogenost odgovora na čestice upitnika. Najveća raspršenost rezultata uočava se kod čestice koja opisuje primjenu različitih sprava i pomagala što ukazuje na nejednake uvjete rada (1,09) i zadavanje dodatnih zadataka (1,00). Najniže vrijednosti standardnih devijacija, odnosno najmanja mjera raspršenost dobivenih rezultata uočena je u česticama broj 1 (0,60), broj 7 (0,63) i broj 9 (0,65) što govori da su se rezultati ovih čestica priklonili ekstremnim vrijednostima (višim ili nižim) u odnosu na teorijsku sredinu raspona.

Tablica 2:

Pouzdanost čestica upitnika

Varijabla	RMS	α
1. Provjera antropološkog statusa	0,41	0,70
2 Svrstavanje učenika u homogenizirana odjeljenja	0,55	0,67
3. Postavljanje diferenciranih zadataka u homogeniziranim odjeljenjima	0,66	0,64
4. Doprinos materijalnih uvjeta rada	0,48	0,68
5. Primjena različitih sredstava, sprava i pomagala	0,51	0,67
6. Važnost materijalnih uvjeta rada za uspostavu individualizacije	0,27	0,72
7. Učestalost održavanja nastave TZK-e u sportskoj dvorani ili na sportskom igralištu	-0,03	0,75
8. Zadavanje dodatnih zadataka izvan nastave TZK-e	0,39	0,70
9. Uključenost učenika u druge organizacijske oblike rada	0,29	0,71
Cronbach alpha (Ca)	0,72	

Legenda: Korelacija pojedine čestice s preostalim česticama (RMS), koeficijent pouzdanosti nakon izostavljanja čestice (α), koeficijent interne pouzdanosti cijelog upitnika (Ca)

Korelacije pojedine čestice s preostalim česticama variraju od - 0,03 (čestica 7) do 0,66 (čestica 3). Najbrojnije su vrijednosti korelacije čestica iznad 0,30 (šest čestica), a najizraženiju povezanost s preostalim česticama imaju čestice: 2, 3 i 5 čije su vrijednosti korelacija iznad 0,50 pa se čini da one definiraju specifičnu dimenziju, odnosno pokazuju međusobnu latentnu poveznicu. S obzirom da se njihovi sadržaji odnose na homogenizirana

odjeljenja, postavljanje diferenciranih zadataka i primjenu različitih sredstava, sprava i pomagala vrlo vjerojatno u sebi sadrže glavni čimbenik individualizacije za ovu skupinu ispitanika. Koeficijent pouzdanosti Cronbach alpha ($C\alpha$) koji mjeri internu pouzdanost cijelog upitnika nije dosegao vrijednost od 0,80 što se smatra zadovoljavajućom granicom pouzdanosti (Momirović, Štalec, Wolf, 1975). No prema nekim autorima (DeVellis, 1991) i granica iznad 0,70 može biti zadovoljavajuća s obzirom da se koeficijent α 0,70 - 0,80 prema istom autoru smatra vrlo dobrom granicom pouzdanosti.

Faktorska struktura upitnika

Tablica 3:

Rezultati faktorske analize

Red.br.	L	%	Cum %
1.	3,01	33,48	33,48
2.	1,36	15,16	48,64
3.	1,08	12,02	60,66

Legenda: Karakteristični korjenovi (Lambda), postotak objašnjene varijance (%), postotak ukupne varijance varijabli (Cum%)

Uporabom Guttman – Kaiser kriterija dobivena su tri karakteristična korijena čije su vrijednosti veće od 1.00. Izolirane komponente objašnjavaju 60,66 % ukupne varijance matrice interkorelacije čestica. Prva glavna komponenta ima najveću vrijednost varijance pa se može smatrati općim pokazateljem individualizacije u odnosu na ostale.

Tablica 4:

Rezultati analize strukture čestica na cijelom uzorku

Faktor	Redni broj čestice	Modificirani sadržaj čestice	A	F
F 1 Faktor homogeniziranih odjeljenja i diferenciranih zadataka	2	Svrstavanje učenika u homogenizirana odjeljenja	0,90	0,87
	3	Postavljanje diferenciranih zadataka u homogeniziranim odjeljenjima	0,86	0,88
	4	Doprinos materijalnih uvjeta rada	0,62	0,66
F 2 Faktor dostupnosti prostora za vježbanje i uključenosti učenika u druge organizacijske oblike rada	5	Primjena različitih sredstava, sprava i pomagala	-0,54	-0,54
	7	Učestalost održavanja nastave TZK-e u sportskoj dvorani ili na sportskom igralištu	0,61	0,62
	9	Uključenost učenika u druge organizacijske oblike rada	0,59	0,58

F 3 Faktor dijagnostike stanja, materijalnih uvjeta rada i dodatnih zadataka	1	Provjera antropološkog statusa	0,59	0,65
	6	Važnost materijalnih uvjeta rada za uspostavu individualizacije	0,76	0,71
	8	Zadavanje dodatnih zadataka izvan nastave TZK-e	0,67	0,71

Legenda: maksimalna vrijednost projekcije u matrici sklopa (A), korelacije čestica s oblimin faktorima (F).

Rezultati pokazuju dobru projekciju vrijednosti čestica na prvi faktor, dok drugi i treći faktor imaju nešto niže, ali još uvijek zadovoljavajuće vrijednosti projiciranih čestica. Korelacije čestica s faktorom su također visokih vrijednosti posebno u prvoj komponenti.

Vrijednosti čestica (2, 3 i 4) projiciranih na prvi faktor (F1) kreću se od 0,62 do 0,90, a njihovi sadržaji odnose se na učestalost svrstavanja učenika u homogenizirana odjeljenja, postavljanje diferenciranih zadataka za svako odjeljenje te doprinos materijalnih uvjeta rada u procesu individualizacije rada u nastavi TZK-e pa se prvi faktor (**F1**) može interpretirati kao **faktor homogeniziranih odjeljenja i diferenciranih zadataka**.

Na drugi faktor (F2) projicirane su tri čestice čiji se sadržaji odnose na primjenu različitih sredstava, sprava i pomagala, učestalost održavanja nastave TZK-e u sportskoj dvorani ili na sportskom igralištu i uključenost učenika u druge organizacijske oblike rada. S obzirom na sadržaje čestica, ovaj faktor (**F2**) može se interpretirati kao **faktor dostupnosti prostora za vježbanje i uključenosti učenika u druge organizacijske oblike rada**.

Vrijednosti projiciranih čestica na treći faktor (F3) kreću se od 0,59 do 0,71. Sadržaji čestica projiciranih na treći faktor odnose se na provjeru antropološkog statusa učenika, važnost materijalnih uvjeta rada za uspostavu individualizacije i zadavanje dodatnih zadataka izvan nastave TZK-e pa se ovaj faktor (**F 3**) može interpretirati kao **faktor materijalnih uvjeta rada, dodatnih zadataka i dijagnostike stanja**.

S obzirom na dobivene rezultate faktorske analize može se reći da su učitelji „opisali“ pojam individualizacije navedenim elementima koji su izuzetno važni za nastavni proces u tjelesnom i zdravstvenom odgojno obrazovnom području. Osim materijalnih uvjeta rada, dobro je da su prepoznati i neki ključni čimbenici poput svrstavanja u homogenizirana odjeljenja, zadavanja diferenciranih zadataka i dijagnostike stanja na koje može utjecati sam učitelj što sigurno

može doprinijeti efikasnosti nastave i poticanju motivacije za aktivno sudjelovanje učenika na satima tjelesne i zdravstvene kulture.

Zaključak

Rezultati istraživanja pokazuju kako učitelji primarnog obrazovanja u ovom uzorku poznaju pojam individualizacije rada i znaju ga definirati. S obzirom da trećina ispitanika nije dala objašnjenje pojma individualizacije, na razumijevanju individualizacije i njenoj stalnoj primjeni u procesu edukacije još treba raditi.

Na temelju rezultata istraživanja izlučena su tri faktora koji definiraju pojam individualizacije rada i to: faktor homogeniziranih odjeljenja i diferenciranih zadataka, faktor dostupnosti prostora za vježbanje i uključenosti učenika u druge organizacijske oblike rada i faktor materijalnih uvjeta rada, dodatnih zadataka i dijagnostike stanja. Može se stoga zaključiti da su navedeni čimbenici najvažniji za provedbu individualiziranog oblika rada kod učitelja primarne edukacije.

Literatura:

- Đumlan – Cetin, A. (2016). Kineziološka edukacija učenika s teškoćama u razvoju. U V. Findak (Ur.) *Zbornik radova 25.Ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske Kineziologija i područja edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije u razvitku hrvatskog društva*", Poreč. (str.480-483). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
- Findak, V. (1999). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture*. Zagreb: Školska knjiga
- Findak, V. (2010). Kinesiological paradigm of individualised work in primary education. In I. Prskalo (Ur.) *The 4th International Conference on Advanced and Systems Research, „Individualizing instruction in kinesiology education“ in Zagreb* (pgs. 8-15). Zagreb: Faculty of Teacher Education, University of Zagreb.
- Findak, V., Prskalo, I., Babin, J. (2011). *Sat tjelesne i zdravstvene kulture u primarnoj edukaciji*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Hrvatski jezični portal. Individualizacija. Skinuto s mreže 22.08.2016. sa: http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=fVpkWhI%3D&keyword=individualizacija
- Kovač, M., Strel, J. (2010). Individualisation and differentiation in physical education classes. In I. Prskalo (Ur.) *The 4th International Conference on Advanced and Systems Research, „Individualizing instruction in kinesiology education“ in Zagreb* (str. 16-40). Zagreb: Faculty of Teacher Education, University of Zagreb.
- Markovac, J. (2001). Individualizirana nastava – izvorišta i problemi. *Metodika*, 2,(2-3), 45-56.
- Matušan, M. (2014). Rad s učenikom s cerebralnom paralizom. U V. Findak (Ur.) *Zbornik radova 23. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske "Kineziološke aktivnosti i sadržaji za djecu, učenike i mladež s teškoćama u razvoju i ponašanju te za osobe s invaliditetom"*, Poreč. (370 – 373). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
- Momirović, K., Štalec, J., Wolf, B. (1975). Pouzdanost nekih kompozitnih testova primarnih motoričkih sposobnosti. *Kineziologija*, 5(1-2),169 – 191.
- Online rječnik (2018) <http://onlinerjecnik.com/rjecnik/strane-rijeci/Individualizacija>

- Prskalo, I., Babin, J. (2010) Individualizacija rada u području edukacije. U V. Findak (Ur.) *Zbornik radova 19.Ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske „Individualizacija rada u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije“ u Poreču* (str. 22-35). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
- Prskalo, I., Lorger, M., Šimović, V., jr. (2010). Individualization at different levels of educational work. U I. Prskalo (Ur.) *The 4th International Conference on Advanced and Systems Research „Individualizing Instruction in Kinesiology Education“ in Zagreb* (pgs.41-53). Zagreb: Faculty of Teacher Education, University of Zagreb.
- Trajkovski Višić, B., Podnar, H., Mraković, S. (2010). Individualizacija u području tjelesne i zdravstvene kulture u radu s učenicima s posebnim potrebama. U V. Findak (Ur.) *Zbornik radova 19. Ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske „Individualizacija rada u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije“* (str. 395-399). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.

Autori:

1. Ivana Benko
Meštrovićev trg 8a, 10000 Zagreb
e-mail: ivana_benko@hotmail.com
2. Doc.dr.sc. Marija Lorger
Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Savska cesta 77, 10 000 Zagreb
e – mail: marija.lorger@ufzg.hr
3. Prof. dr. sc. Ivan Prskalo
Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Savska cesta 77, 10 000 Zagreb
e-mail: ivan.prskalo@ufzg.hr